

Grammatikern gestattet; vgl. gaṇa कडारादि zu P. 2, 2, 38. — b) wie उदर 3. gewisse krankhafte Affektionen des Unterleibes Suçr. 1, 193, 10, 2, 449, 14. — 4) जठर von Śā. für identisch mit जठर angesehen, wogegen nicht nur die Betonung, sondern auch der Zusammenhang spricht. यामिः पठेवा जठरस्य मूत्रनागिर्नादीदेच्छित इहे मूत्रना R.V. 1, 112, 17. Viell. Lauf; vgl. जठल.

जठरगद (जठ + गद्) m. eine best. krankhafte Affektion des Unterleibes, viell. Wassersucht VARĀH. BRH. S. 104, 6. 13. Nach dem Schol. = कृत्रोग; vgl. 104, 44, जठरामय und जठररोग.

जठरज्वाला (जठ + ज्वाला) f. Leibscherz, Kolik WILS.

जठरनुद् (जठ 3, b. + नुद्) m. Cathartocarpus fistula (s. चारुवध) ÇABDAK. im ÇKDr.

जठरप्लवणा (जठ + प्लव) f. die Schmerzen des Kindes im Mutterleibe WILSON.

जठरयातना (जठ + यात) f. dass. WILS.

जठररोग (जठ + रोग) m. = जठरगद VARĀH. BRH. S. 104, 16.

जठरव्यथा (जठ + व्यथा) f. Kolik WILS.

जठरामि (जठ + अमि) m. 1) die verdauende Feuerkraft im Leibe GRHJASAMGR. 1, 11; vgl. जठर. — 2) Name Agastja's in einer früheren Geburt BHĀG. P. in VP. 83, N. 5; vgl. द्रुहामि.

जठरामय (जठ + आमय) m. Bauchwassersucht (vgl. jedoch उदरामय) RĪĀN. im ÇKDr.

जठरिन् (von जठर) adj. = उदरिन् Suçr. 2, 108, 19.

जठरीकृत (von जठर + 1. कर) adj. im Leibe enthalten, im Schoosse geborgen: लोकायात्र BHĀG. P. 3, 9, 20.

जठल viell. = जठर 4: तौष्यम् चतत्रो नावो जठलस्य बुष्टा उद्विभ्यामिषिता: पारयन्ति R.V. 1, 182, 6.

जठ 1) adj. f. झा a) kalt AK. 1, 1, 2, 20. H. 1385. a. n. 2, 119. MED. 4. 13. 14. प्रालयलेशमिश्रे मरुति प्राभातिके च वाति (ist als loc. des partic. von वा vom folgenden Worte zu trennen) जठे । गुणदोषज्ञः पुरुषो जलेन कः शीतमपनयति ॥ PAÑĀT. I, 353. कृष्णवर्णो ऽयं (मेघः) जठात्मा च (daher als Gatte verschmäh; im Vorhergehenden wird die Sonne wegen ihrer Hitze abgewiesen) 190, 8. अत्यन्तजठालाद्वातिमतो ज्वालाधनस्योद्भवः RĪĀ-TAR. 4, 41. — b) starr, regungslos, apathisch, empfindungslos, betäubt: जठप्रकाशयोगात् KAP. 1, 146. प्रकृति Sch. zu KAP. 1, 143. अज्ञानादिसकलजठसमूहो ऽवस्तु VERDĀTAS. (Alah.) No. 20. 112. लिङ्गमेकं जठात्मकम् BĀLAB. 12. भयाञ्जठीकृतैरङ्गैः R. 6, 6, 1. कृष्णजठेन पाणिना RAGH. 3, 68. भाग्योष्मसंज्ञयजठं वपुः RĪĀ-TAR. 3, 385. चित्तजठं दर्शनम् ÇĀK. 81. शोकाजठं MĀK. P. 23, 14. लज्जा 21, 54. वेदाभ्यासं VIKR. 9. अभिषङ्गं RAGH. 8, 74. ते शिलाताउनजठम् MBH. 3, 437. शोकेन च कृषेणा जठोक्ता R. 5, 33, 5. अहे तु पतितो विन्ध्ये दग्धपत्तो जठोक्तः 4, 60, 21. वाष्पजठोक्ता 3, 79, 13. तेजोऽभिरुतवीर्यलज्जामदस्यो जठोक्तः 4, 76, 12. 11. अयि मामेवं जठोक्तेषु ÇĀK. Ch. 89, 11. जठोक्तस्यम्बकवीनितेन वस्त्रं मुमुक्षुनिव वस्त्रपाणिः RAGH. 2, 42. जठयोगचर्या starr —, empfindungslos machend BHĀG. P. 2, 7, 10. — c) stumpf, dumm, einfältig, geistesschwach AK. 3, 1, 38. 3, 4, 26, 206. TRIK. 3, 1, 18. H. 352. H. an. MED. 0धी PRAB. 27, 2. अज्ञडधी BHĀG. P. 7, 5, 46. जठमति 5, 9, 8. जठबुद्धितर KATHĀS. 4, 20. जठोक्तमति BHĀG. P. 6, 3, 25. एवं स्त्रिया जठोक्ता विद्वानपि विदग्धया BHĀG.

P. 6, 18, 28. आत्मानं देवमायया । जठोक्तम् 8, 12, 35. अन्धं बलं जठं प्राहुः प्रपोतव्यं विचक्षणीः MBH. 2, 783. कुञ्जान्धजठवामनैः 13, 2221. 2, 2185. M. 8, 394. JĀGĀ. 2, 25, 140. BHARTR. 3, 59. PAÑĀT. Pr. 4. III, 69. AMAR. 78. BHĀG. P. 1, 7, 36. 13, 43. 4, 2, 24. अज्ञजठ M. 8, 148. — d) stumm H. c. 91. MED. नापृष्टः कस्यचिद्व्याप्तं चान्यायेन पृच्छतः । ज्ञानत्रयि हि मेधावी जठवद्वेकं अचरेत् ॥ M. 2, 110. Suçr. 1, 322, 13. Häufig kommt जठ mit folgendem मूक verbunden vor: आसते जठमूकवत् MBH. 3, 1389. 5, 4599. जठमूकान्धवधिराः M. 11, 52. 7, 149. उन्मत्तजठमूकाः 9, 201. KULL. erklärt जठ als Idiot und der pl. im letzten Beispiele spricht dafür, dass जठ und मूक als getrennte Begriffe gefasst werden; die aus dem MBH. mitgetheilten Stellen so wie die von den Lexicographen aufgeführte Form एडमूक (vgl. im Pāli एलमूक Dummkopf Monatsberichte der Königl. Preuss. Akad. d. Wissenschaften, 1858, S. 266) könnten wieder als Beleg für die Einheit des Begriffs (taubstumm) aufgeführt werden. BHĀG. P. 4, 4, 6 (उन्मत्तमूकजठवत्) geht मूक dem जठ voran. Vgl. कठ. — 2) m. der Einfältige, ein Bein. Sumati's, welcher, obgleich klug, den Anschein eines Geisteschwachen hatte; vgl. MĀK. P. 10, 9. S. 100. 128. 129. 131. N. pr. gaṇa अस्यादि zu P. 4, 1, 110. — 3) f. जठो = जठो und auch daraus entstanden. a) Mucuna pruritus Hook. AK. 2, 4, 2, 5. H. an. MED. — b) Flacourtia cataphracta Roxb. RĀTNAM. im ÇKDr. — 4) n. a) = जल (und auch daraus entstanden) Wasser RĪĀN. zu AK. 1, 2, 2, 3. ÇKDr. — b) Blei RĪĀN. im ÇKDr.

जठक्रिय (जठ + क्रिया) adj. träge zu Werke gehend, saumselig HALĀS. im ÇKDr.

जठता (von जठ) f. 1) Starrheit, Regungslosigkeit, Empfindungslosigkeit, Apathie Suçr. 2, 266, 20. RAGH. 9, 46. ŚĀH. D. 63, 14. 169. अप्रतिपत्तिर्जठता स्यादिष्टानिष्टदर्शनश्रुतिभिः । अग्निमिषनयननिरीक्षणान्नीभावादयस्तत्र ॥ 175. = विरुद्धः खेन जीवनमात्रस्थितिः RASAM. im ÇKDr. — 2) Stumpfheit, Geisteschwäche: केन ते जठता पूर्वमिदानीं च प्रबुद्धता MĀK. P. 10, 33, 13.

जठल (wie eben) n. 1) = जठता 1: श्रोत्रे बाधिर्यं जिह्वायां जठलं त्वचि कुष्ठित्वम् TATTVA. 33. RĪĀ-TAR. 6, 26. — 2) = जठता 2. TATTVA. 37.

जठभरत (जठ + भरत) m. der dumme Bharata, N. pr. eines sich dumm stellenden Mannes Ind. St. 2, 77. BHĀG. P. 5, 9, 10 in den Unterschr. (im Gegens. zu आदिभरत). Nach HAUGHT. Idiot überh.

जठिमन् (von जठ) m. gaṇa दृढादि zu P. 5, 1, 123. = जठता 1. GĪ. 6, 10. RĪĀ-TAR. 4, 110. इष्टानिष्टपरिज्ञानं यत्र प्रश्नेधनुत्तरम् । दर्शनश्रवणाभावो जठिमो सो ऽभिधीयते ॥ UGĒVALANĪLAMANI im ÇKDr. MĀLATĪM. 21, 7.

जठिभाव (von जठ + भू) m. = जठता 1. AK. 3, 4, 22, 137.

जठुल m. Leberfleck, Muttermal H. 618. — Vgl. जठुल, जठुमणि.

जठवैल von जठु gaṇa काशादि zu P. 4, 2, 80.

जठु 1) n. U. n. 1, 19. AK. 3, 6, 2, 13. Siddh. K. 248, b, 12. 13. Lack, Gummi AK. 2, 6, 2, 26. H. 686. लोमानि जठुना संदिक्ष KAUC. 13. MBH. 1, 5725. अप्राज्ञमधिकं पापं श्लिष्यते जठुकाष्ठवत् 12, 10948. 11949. Suçr. 1, 101, 14. 2, 83, 2. नाडो दारुवो जठुक्ताम् 121, 10. अश्मनातं जठु = शिलाजठु (s. d.) 476, 17. — 2) जठु f. P. 4, 1, 71. Vārti. Fledermaus VS. 24, 25. 36. यावन्तीर्भङ्गा जठुः कुत्रैवः AV. 9, 2, 22. — Vgl. जठुक, जठुष.

जठुक (von जठु) 1) n. a) Lack, Gummi H. an. 3, 43. MED. k. 90. — b)